

Sadržaj

Proslov xvii

Uvod 1

1. poglavlje **Putovanje oko svijeta 3**

1-1 Sjedinjene Američke Države 4

Trenutno usporavanje 5 • Jesu li
Sjedinjene Države ušle u razdoblje
Nove ekonomije? 7

1-2 Europska unija 8

Kako smanjiti europsku nezaposlenost?
11 • Što će euro donijeti Europi? 12

1-3 Japan 13

Što se dogodilo Japanu 1990-ih? 14
• Kako se Japan može oporaviti? 15

1-4 Pogled u budućnost 16

Dodatak: Gdje pronaći podatke? 19

2. poglavlje **Putovanje kroz knjigu 21**

2-1 Domaći proizvod 22

BDP: Proizvodnja i dohodak 22 •
Nominalni i realni BDP 24

2-2 Ostale glavne makroekonomske varijable 26

Stopa nezaposlenosti 26 • Stopa
inflacije 29

2-3 Plan puta 34

Putovanje kroz knjigu 35

Dodatak: Izračunavanje realnog

BDP-a i lančani indeksi 40

Jezgra 43

Kratki rok (The Short Run) 43

3. poglavlje **Tržište dobara 45**

3-1 Sastav BDP-a 46

3-2 Potražnja za dobrima 48

Osobna potrošnja (C) 48 •
Investicije (I) 50 • Državna
potrošnja (G) 50

3-3 Određivanje ravnotežnog domaćeg proizvoda 51

Matematički 52 • Graficki 53 •
Riječima 55 • Koliko je vremena
potrebno za prilagodbu domaćeg
proizvoda 56

3-4 Jednakost investicija i štednje: alternativan način promišljanja o ravnoteži na tržištu dobara 58

3-5 Je li vlada svemoguća?

Upozorenje 60

4. poglavlje **Financijska tržišta 65**

4-1 Potražnja za novcem 66

Izvođenje potražnje za novcem 68

4-2 Određivanje kamatne stope (I) 69

Potražnja za novcem, ponuda novca,
i ravnotežna kamatna stopa 69 •
Monetarna politika i operacije na
otvorenom tržištu 73

4-3 Određivanje kamatne stope (II) 75

Čime se bave banke? 75 • Ponuda
i potražnja za primarnim novcem 78

4-4 Dva alternativna pogleda na opću ravnotežu 81

Tržište federalnih fondova (The Federal
Funds Market) i kamatna stopa federalnih
fondova (The Federal Funds Rate) 81
• Ponuda novca, potražnja za novcem
i monetarni multiplikator 82

5. poglavlje **Tržište dobara i financijska tržišta: IS-LM model 87**

5-1 Tržište dobara i relacija IS 88

Investicije, prodaja i kamatna stopa 88
• Određivanje domaćeg proizvoda
89 • Izvođenje IS krivulje 90 •
Pomaci IS krivulje 92

5-2 Financijska tržišta i relacija LM 93

Realni novac, realni dohodak i kamatna
stopa 93 • Izvođenje LM krivulje
93 • Pomaci LM krivulje 95

5-3 Promatranje relacija IS i LM zajedno 96

Fiskalna politika, domaći proizvod i kamatna stopa 97 • Monetarna politika, domaći proizvod i kamatna stopa 99

5-4 Kombiniranje politika 101

5-5 Kako IS-LM model odgovara činjenicama? 102

Srednji rok (The Medium Run) 111

6. poglavlje **Tržište rada 113**

6-1 Upoznajte tržište rada 114

Velika kretanja radnika

6-2 Kretanja nezaposlenosti 116

6-3 Određivanje nadnice 120

Pregovaranje 120 • Nadnice efikasnosti 121 • Nadnice, cijene i nezaposlenost 121

6-4 Određivanje cijene 124

6-5 Prirodna stopa nezaposlenosti 125

Relacija određivanja nadnica 125 • Relacija određivanja cijena 126 • Ravnotežne realne nadnice i nezaposlenost 126 • Od nezaposlenosti do zaposlenosti 128 • Od zaposlenosti prema domaćem proizvodu 128

6-6 Kamo dalje 129

Dodatak: Relacije određivanja cijena i nadnica nasuprot ponudi i potražnji za radom 132

7. poglavlje **Sva tržišta promatrana zajedno: AS-AD model 135**

7-1 Agregatna ponuda 136

7-2 Agregatna potražnja 139

7-3 Ravnoteža u kratkom i srednjem roku 141

Ravnoteža u kratkom roku 142 • Od kratkog prema srednjem roku 143

7-4 Učinci monetarne ekspanzije 144

Dinamika prilagodbe 145 • Pogled iza kulisa 145 • Neutralnost novca 147

7-5 Smanjenje proračunskog deficita 149

Smanjenje deficita, domaći proizvod i kamatna stopa 150 • Proračunski deficiti, domaći proizvod i investicije 151

7-6 Promjene cijena nafte 152

Učinci na prirodnu stopu nezaposlenosti 153 • Dinamika prilagodbe 154

7-7 Zaključci 156

Kratki nasuprot srednjem roku 156 • Šokovi i mehanizmi širenja 157 • Kamo dalje: domaći proizvod, nezaposlenost i inflacija 157

8. poglavlje **Prirodna stopa nezaposlenosti i Phillipsova krivulja 161**

8-1 Inflacija, očekivana inflacija i nezaposlenost 162

8-2 Phillipsova krivulja 163

Rano utjelovljenje 164 • Mutacije 164 • Povratak prirodnoj stopi nezaposlenosti 168

8-3 Sažetak i brojna upozorenja 169

Varijacije prirodne stope nezaposlenosti u različitim zemljama 170 • Varijacije prirodne stope nezaposlenosti tijekom vremena 172 • Visoka inflacija i relacija Phillipsove krivulje 175 • Deflacija i relacija Phillipsove krivulje 176

Dodatak: Od relacije agregatne ponude do relacije između inflacije, očekivane inflacije i nezaposlenosti 179

9. poglavlje **Inflacija, gospodarska aktivnost i nominalni novčani rast 181**

9-1 Domaći proizvod, nezaposlenost i inflacija 182

Okunov zakon: od rasta domaćeg proizvoda do nezaposlenosti 182 • Phillipsova krivulja: od nezaposlenosti do inflacije 184 • Relacija agregatne potražnje: od nominalnog novčanog rasta i inflacije do rasta domaćeg proizvoda 185

9-2 Srednji rok 186

9-3 Dezinflacija 188

Prva provjera 188 • Kolika nezaposlenost? I na koliko dugo? 189 • Izračunavanje putanje nominalnog rasta novca 190

9-4 Očekivanja, vjerodostojnost i nominalni ugovori 193

Očekivanja i vjerodostojnost: Lucasova kritika 193 • Nominalne rigidnosti i ugovori 194

9-5 Dezinflacija u Sjedinjenim Državama, u razdoblju 1979.-1985. 196

10. poglavlje **Činjenice o rastu** 203

10-1 Rast u bogatim zemljama od 1950. 204

10-2 Širi pogled kroz vrijeme i prostor 208

Pregled kroz vrijeme: dva tisućljeća 208 • Pregled po zemljama 209

10-3 Razmišljanja o rastu:

Uvod 212

Funkcija agregatne proizvodnje 212
• Prinosi na apseg i prinosi na faktore proizvodnje 213 • Domaći proizvod i kapital po radniku 214 • Izvori rasta 21511. poglavlje **Štednja, akumulacija kapitala i domaći proizvod** 219

11-1 Uzajamni utjecaji domaćeg proizvoda i kapitala 220

Utjecaji kapitala na domaći proizvod 220 • Utjecaji domaćeg proizvoda na akumulaciju kapitala 221

11-2 Posljedice alternativne stope štednje 223

Kretanje kapitala i domaćeg proizvoda 223 • Stabilne razine kapitala i domaćeg proizvoda 225 • Stopa štednje i domaći proizvod 225 • Stopa štednje i potrošnja 228

11-3 Stjecanje osjećaja o veličinama 230

Učinak stope štednje na stabilnu razinu domaćeg proizvoda 233 • Dinamički učinci porasta stope štednje 234 • Američka stopa štednje i Zlatno pravilo 235

11-4 Fizički u odnosu na ljudski kapital 236

Praširimo funkciju proizvodnje 236 • Ljudski kapital, fizički kapital i domaći proizvod 237 • Endogeni rast 238

Dodatak: Cobb-Douglasova funkcija proizvodnje i njena stabilna razina 24012. poglavlje **Tehnološki napredak i rast** 243

12-1 Tehnološki napredak i stopa rasta 244

Tehnološki napredak i funkcija proizvodnje 244 • Međusabni

utjecaj domaćeg proizvoda i kapitala 246 • Kretanje kapitala i domaćeg proizvoda 248 • Učinci stope štednje 249

12-2 Odrednice tehnološkog napretka 251

Plodnost procesa istraživanja 251 • Iskoristivost rezultata istraživanja 252

12-3 Ponovno razmatranje činjenica o rastu 254

Akumulacija kapitala u odnosu na tehnološki napredak 254 • Zašto je tehnološki napredak usporen sredinom 1970-ih? 256

12-4 Završna riječ: tajne rasta 258

Dodatak: Konstruiranje mjere tehnološkog napretka 26513. poglavlje **Tehnološki napredak, nadnice i nezaposlenost** 267

13-1 Produktivnost, domaći proizvod i nezaposlenost u kratkom roku 268

Tehnološki napredak, agregatna ponuda, i agregatna potražnja 269 • Empirijski dokaz 271

13-2 Produktivnost i prirodna stopa nezaposlenosti 272

Ponovno razmatranje određivanja cijena i nadnica 272 • Prirodna stopa nezaposlenosti 273 • Empirijski dokaz 274

13-3 Tehnološki napredak i učinci na raspodjelu 278

Porast nejednakosti nadnica 278 • Uzroci povećane nejednakosti nadnica 280

Produžeci 287**Očekivanja (Expectations)** 28714. poglavlje **Očekivanja: osnovni alati** 289

14-1 Nominalne i realne kamatne stope 289

Nominalne i realne kamatne stope u Sjedinjenim Državama, od 1978. 292

14-2 Očekivane diskontirane sadašnje vrijednosti 293

Izračun očekivanih diskontiranih sadašnjih vrijednosti 294 • Korištenje sadašnjih vrijednosti: primjeri 295 • Nominalne u odnosu na

realne kamatne stope i sadašnje vrijednosti 297

14-3 Nominalne i realne kamatne stope i IS-LM model 298

14-4 Rast novca, inflacija, te nominalne i realne kamatne stope 299

Povratak IS-LM modelu 300 • Nominalne i realne kamatne stope u kratkom roku 300 • Nominalne i realne kamatne stope u srednjem roku 301 • Od kratkog do srednjeg roka 303 • Dokazi Fisherove hipoteze 304

Dodatak: Izvođenje očekivane diskontirane sadašnje vrijednosti upotrebom realne ili nominalne kamatne stope 308

15. poglavlje **Financijska tržišta i očekivanja 311**

15-1 Cijene obveznica i prinosi na obveznice 312

Cijene obveznica kao sadašnje vrijednosti 313 • Arbitraža i cijene obveznica 314 • Od cijena obveznica do prinosa na obveznicu 316 • Tumačenje krivulje prinosa 317 • Krivulja prinosa i gospodarska aktivnost 317

15-2 Tržište dionica i kretanja cijena dionica 320

Cijene dionica kao sadašnje vrijednosti 321 • Tržište dionica i gospodarska aktivnost 322

15-3 Mjehurići, hirovi i cijene dionica 326

Dodatak: Arbitraža i cijene dionica 332

16. poglavlje **Očekivanja, osobna potrošnja i investicije 335**

16-1 Osobna potrošnja 336

Vrlo oprezni potrošač 336 • Primjer 337 • U susret opisu koji bolje odgovara stvarnosti 338 • Stvaranje cjeline: tekuci dohodak, očekivanja i osobna potrošnja 339

16-2 Investicije 342

Investicije i očekivanja o dobiti 342 • Prikladan posebni slučaj 345 • Sadašnja dobit u odnosu na očekivanu 346 • Dobit i prodaja 348

16-3 Promjenjivost osobne potrošnje i investicija 349

Dodatak: Izvođenje očekivane sadašnje vrijednosti dobiti u uvjetima statičkih očekivanja 353

17. poglavlje **Očekivanja, domaći proizvod i ekonomska politika 355**

17-1 Očekivanja i odluke 356

Očekivanja, osobna potrošnja i odluke o investicijama 356 • Očekivanja i relacija IS 356 • Ponovno razmatranje relacije LM 359

17-2 Monetarna politika, očekivanja i domaći proizvod 360

17-3 Smanjenje deficita, očekivanja i domaći proizvod 364

Uloga očekivanja o budućnosti 364 • Povratak tekucem razdoblju 365

Otvorena ekonomija (The Open Economy) 371

18. poglavlje **Otvorenost na tržištu dobara i financijskim tržištima 373**

18-1 Otvorenost na tržištu dobara 374

Izvoz i uvoz 374 • Izbor između domaćih i inozemnih dobara 376 • Nominalni devizni tečajevi 376 • Od nominalnih do realnih tečajeva 379 • Od bilateralnih do multilateralnih tečajeva 382

18-2 Otvorenost na financijskim tržištima 383

Platna bilanca 384 • Izbor između domaće i inozemne imovine 387 • Kamatne stope i tečajevi 388

18-3 Zaključci i pogled prema dalje 390

19. poglavlje **Tržište dobara u otvorenom gospodarstvu 395**

19-1 IS relacija u otvorenom gospodarstvu 396

Potražnja za domaćim dobrima 396 • Odrednice potražnje za domaćim dobrima 396

19-2 Ravnotežni domaći proizvod i vanjskotrgovinska bilanca 399

19-3 Povećanje potražnje, domaće i inozemne 400

Povećanje domaće potražnje 400 • Povećanje inozemne potražnje 402 • Igre među zemljama 403

19-4 Deprecijacija, vanjskotrgovinska
bilanca i domaći proizvod 405

Deprecijacija i vanjskotrgovinska
bilanca: Marshall-Lernerov uvjet
ravnoteže 406 • Učinci
deprecijacije 406 • Kombiniranje
tečajne i fiskalne politike 407

19-5 Pogled na dinamiku: J-krivulja
408

19-6 Štednja, investicije i
vanjskotrgovinska bilanca 412

**Dodatak 1: Multiplikatori-Belgija
nasuprot Sjedinjenih Država 415**

**Dodatak 2: Izvod Marshall-
Lernerovog uvjeta 416**

20. poglavlje **Domaći proizvod, kamatna
stopa i devizni tečaj 417**

20-1 Ravnoteža na tržištu dobara 418

20-2 Ravnoteža na financijskim
tržištima 419

Novac nasuprot obveznicama 419 •
Domaće obveznice nasuprot inozemnim
obveznicama 419

20-3 Tržište dobara i financijska tržišta
promatrana zajedno 422

20-4 Učinci ekonomske politike u
otvorenom gospodarstvu 423

Učinci fiskalne politike u otvorenom
gospodarstvu 423 • Učinci
monetarne politike u otvorenom
gospodarstvu 425

20-5 Fiksni devizni tečajevi 426

Vezivanja, puzajuća vezivanja, pojasevi,
EMS i euro 427 • Vezanje tečaja i
monetarna kontrola 428 • Fiskalna
politika u uvjetima fiksnog deviznog
tečaja 429

**Dodatak: Fiksni tečaj, kamatne stope
i mobilnost kapitala 433**

21. poglavlje **Tečajni režimi 437**

21-1 Fiksni tečajevi i prilagodbe
realnog tečaja u srednjem roku
438

Agregatna potražnja u uvjetima fiksnog
tečaja 439 • Ravnoteža u kratkom
i srednjem roku 440 • Slučaj za i
protiv devalvacije 442

21-2 Tečajne krize u uvjetima fiksnog
tečaja 444

Kriza EMS-a 1992. 446

21-3 Kretanje tečaja u uvjetima
fluktuirajućeg tečaja 448

21-4 Izbor između tečajnih režima 451

Područja zajedničke valute 451
• čvrsta vezivanja, valutni odbori i
dolarizacija 455

**Dodatak: Realni tečaj te domaće i
inozemne realne kamatne stope 458**

Poremećaji (Pathologies) 461

22. poglavlje **Depresije i krize 463**

22-1 Dezinflacija, deflacija, i zamka
likvidnosti 464

Nominalne kamatne stope, realne
kamatne stope i očekivana inflacija
465 • Zamka likvidnosti 467 •
Povežimo stvari u cjelinu: zamka
likvidnosti i deflacija 470

22-2 Velika depresija 471

Početni smanjenje potrošnje 472 •
Kontrakcija nominalne novčane mase
473 • Nepovoljni učinci deflacije
475 • Oporavak 476

22-3 Japanska kriza 477

Uspón i pad Nikkei indeksa 479 •
Neuspjeh monetarne i fiskalne politike
480 • Što slijedi? 482

23. poglavlje **Visoka inflacija 489**

23-1 Proračunski deficiti i kreiranje
novca 490

23-2 Inflacija i realna količina novca 492

23-3 Deficiti, seignorage i inflacija 494

Primjer konstantnog nominalnog rasta
novca 495 • Dinamika i rastuća
inflacija 497 • Hiperinflacije i
gospodarska aktivnost 498

23-4 Kako završavaju hiperinflacije?
499

Elementi stabilizacijskog programa
499 • Može li stabilizacijski
program propasti? 500 • Troškovi
stabilizacije 500

23-5 Zaključci 501

Povratak ekonomskoj politici 507

24. poglavlje **Treba li nositeljima ekonomske
politike postaviti ograničenja?
509**

24-1 Nesigurnost i politika 510

Koliko makroekonomisti zapravo znaju?

510 • Treba li nesigurnost potaknuti
nositelje politike da poduzimaju manje?
512 • Nesigurnost i ograničenja
postavljena nositeljima ekonomske
politike 513

24-2 Očekivanja i ekonomska politika 514

Otmice i pregovori 514 • Ponovno
razmatranje inflacije i nezaposlenosti
515 • Uspostavljanje
vjerodostojnosti 516 • Vremenska
konzistentnost i ograničenja postavljena
nositeljima ekonomske politike 517

24-3 Politika i ekonomska politika 518

Igre između nositelja ekonomske politike
i glasača 519 • Igre između
nositelja politike 521 • Natrag na
Amandman o uravnoteženom proračunu
521 • Slučaj protiv amandmana
o uravnoteženom proračunu 522
• Slučaj u prilog amandmanu o
uravnoteženom proračunu 522

25. poglavlje **Monetarna politika: zaključci 529**

25-1 Optimalna stopa inflacije 530

Troškovi inflacije 531 • Koristi od
inflacije 533 • Optimalna stopa
inflacije: trenutna rasprava 535

25-2 Oblikovanje monetarne politike 535

Ciljane stope rasta novca i njihov raspon
535 • Ponovno razmatranje rasta
novca i inflacije 536 • Ciljanje
inflacije i pravila za kamatne stope 539

25-3 Fed u akciji 542

Mandat Fed-a 542 • Organizacija
Fed-a 542 • Instrumenti monetarne
politike 543 • Monetarna politika u
praksi 544

26. poglavlje **Fiskalna politika: zaključci 549**

26-1 Proračunsko ograničenje države 550

Aritmetika deficita i duga 550 •
Sadašnji u odnosu na buduće poreze
553 • Evolucija omjera duga i BDP-a
555

26-2 Četiri pitanja fiskalne politike 558

Rikardijanska ekvivalencija 558 •
Deficiti, stabilizacija domaćeg proizvoda
i ciklički prilagođen deficit
559 • Ratovi i deficiti 560 •
Opasnosti vrlo visokog duga 562

26-3 Proračun Sjedinjenih Država 563

Suficiti i niska stopa štednje u SAD-u
566 • Suficiti i starenje Amerike 566

Završna riječ 571

27. poglavlje **Priča o makroekonomiji 571**

27-1 Keynes i Velika depresija 572

27-2 Neoklasična sinteza 572

Napredak na svim frontama 573 •
Keynezijanci nasuprot monetaristima
574

27-3 Kritika teorije racionalnih očekivanja 575

Tri posljedice racionalnih očekivanja
576 • Integracija racionalnih
očekivanja 577

27-4 Tekuća zbivanja 579

Neoklasična ekonomska teorija i teorija
stvaranja poslovnog ciklusa 579 •
Nova teorija rasta 580

27-5 Zajednička uvjerenja 581

Dodatak 1. **Uvod u račune nacionalnog dohotka i proizvodnja D-1**

Dodatak 2. **Matematički podsjetnik D-6**

Dodatak 3. **Uvod u ekonometriju D-12**

Pojmovnik P-1

Kazalo K-1